

Komentar: srpske ptice zloslutnice

Author: [IWPR Balkans](#)

Ignorise se znacajni pozitivni pomaci sirom regiona.

Posle pada Slobodana Milosevica, brojne "ptice zloslutnice", odnosno analiticari i novinari koji zive od losih vesti, i to pogotovu ako je Srbija u sredistu paznje, nisu bas imali previse posla. Medjutim, tokom proteklih nekoliko meseci, cini se da iznova raste potraznja za njihovim uslugama.

Svi koji pazljivo prate razvoj dogadjaja u Srbiji uocice da su se nedavno u javnosti pojavili brojni izvestaji i predvidjanja koji se odnose na organizovani kriminal, neresene slucajeve ubistava, nezaposlenost, siromastvo i nepostojanje odgovarajuce civilne kontrole vojske i obavestajnih sluzbi.

Povrh toga vlasti se i dalje suocavaju sa neresenim pitanjem hapsenja generala Mladica i odnosa sa Haskim tribunalom. A sada SAD prete da ce upravo zbog toga suspendovati planiranu finansijsku pomoc.

Naravno, tu je i politicko pozoriste u kome se na javnoj sceni neprestano sukobljavaju srpski premijer Zoran Djindjic i jugoslovenski predsednik Vojislav Kostunica. Ne treba zaboraviti ni neuspeh predsednickih izbora, kao ni opsti utisak u javnosti da srpske politicare vise interesuju medjusobna trvenja i sukobi umesto konstruktivnog zajednickog rada od koga ce zemlja imati koristi.

Ipak, postavlja se pitanje da li ovakva slika verno odrazava postojece stanje? Verovatno bi mnogi gradjani Srbije potvrdili da je upravo tako. Najzad, u nedavnom istrazivanju beogradske "Politike" pokazalo se da vise od polovine ispitanika smatra da im je zivotni standard losiji ili isti kao i pre godinu dana.

Postoji i jedan drugi problem koji moramo uzeti u obzir. Rec je o tome - a to balkanske "ptice zloslutnice" znaju isuvise dobro - da su dobre vesti cesto uglavnom dosadne i da ne predstavljaju dobru podlogu za primamljive i atraktivne novinske naslove.

Da su Jugoslavija i Hrvatska razmenile po koju raketu sa bojevim punjenjem zbog spora oko Prevlake - to bi bila udarna vest, ali one to nisu ucinile. Umesto toga potpisale su sporazum. Sukob u juznoj Srbiji pre dve godine? To vec lici na pravu vest! A sta sa cinjenicom da je Grcka predlozila da finansira rekonstrukciju i dogradnju glavnog autoputa na jugu republike od Nisa do makedonske granice? Pa sta s tim? Kao da je to neka velika stvar!

Pre dve godine su brojni strani analiticari i konsultanti u horu ukazivali na potrebu da se Srbija, kao i sve zemlje jugoistocne Evrope, usredsrede na Evropsku uniju, ali i da uloze zajednicke napore ka ostvarivanju regionalne integracije. Zamislite sta se desilo?! Drzave jugoistocne Evrope upravo to i cine.

Medjutim, slabo se izvestava kada Jugoslavija potpise sporazum o slobodnoj trgovini sa Hrvatskom u okviru sve sire mreze ovakvih sporazuma u regionu. Razlog je sto ovakav sporazum nema direktnog uticaja na zivot obicnih ljudi, makar ne u ovom trenutku.

Slicno tome, cinjenica da su ministri inostranih poslova Bugarske, Makedonije i Jugoslavije zajedno pozirali za fotografiju na tromedji ove tri drzave u trenutku kada su eksperti poceli da utvrduju fizicku liniju razgranicenja u granicnom pojasu zaista nije prava vest jer upravo bi to ionako trebalo da cine. Ni to nema uticaja na zivot obicnih ljudi. Ili mozda ima?! Naravno da ima. Da nije bilo granica zar bi na stotine hiljada ljudi izginulo u bivsoj Jugoslaviji tokom devedesetih?

Naravno, mozete reci - tupane, o ekonomiji je rec...! Priupitajte eksperte, pa ce vam cak i oni reci da sveukupna slika nije tako uzasna kako se to obicno predstavlja. Na primer, cesto se navodi da je stopa nezaposlenosti u Jugoslaviji oko 30 odsto. Medjutim, u najnovijoj analizi koju je finansirala Svetska banka kaze se da je realna nezaposlenost, ako se uzme u obzir sektor sive ekonomije, bliza brojcima od 15 odsto.

Iskustvo drugih zemalja u tranziciji pokazuje da tek posle tri ili cetiri godine pada rezima, dolazi do rasta privrede. Do sada se to nije desilo u Jugoslaviji, mada je, doduse, zemlja dobila finansijsku pomoc od oko jedne milijarde americkih dolara. Pa ipak, kako tvrdi Rori O'Saliven, direktor misije Svetske banke u Jugoslaviji, "u poredjenju sa Madjarskom, Ceskom i Slovackom, sve sto se desava u ovoj zemlji je znatno bolje i dvostruko brze".

Pre dve godine se prognozirao rast ukupnog drustvenog proizvoda od pet odsto godisnje. Do sada se prognoza dosledno ostvaruje pri cemu je rast dostigao sest odsto 2001. i cetiri odsto proslave godine. Takodje je u 2002. godini, po prvi put koliko pamcenje sluzi, savezna vlada imala suficit u budzetu u iznosu od 100 miliona dolara. Do toga je doslo zahvaljujuci cinjenici da su se prihodi od carina vise nego udvostrucili sa 220 na odlicnih 500 miliona dolara.

I uprkos sukobima na politickoj sceni koji otezavaju proces tranzicije, mnogi reformski zakoni u oblasti ekonomije stupili su na snagu i, cini se, da ce se uskoro najzad uspostaviti nova drzavna zajednica Srbije i Crne Gore.

Da li to znaci da "ptice zloslutnice" nisu bile u pravu i da je zapravo sve u najboljem redu? Naravno, bilo bi isuvise jednostavno da je tako. Iskusni analiticar balkanskih prilika Misa Gleni uocava da u ovom trenutku, na primer, uprkos odredjenim pomacima ka Evropskoj uniji tokom proslave dve godine, o cemu se uglavnom nije izvestavalo, politicka nestabilnost pretila da ugrozi priblizavanje Srbije Evropi. "U Briselu pocinju da gube strpljenje", kaze on.

Prema Gleniju, srpski politicari - ili makar neki medju njima na uticajnim polozajima - nisu shvatili koliko stete buducnosti zemlje pocinje da nanosi sukob izmedju Djindjica i Kostunice. "Zvanicnici iz Evropske unije nadali su se da ce Srbija do sada vec biti ozbiljan kandidat za pregovore o ulasku u EU", smatra on.

Umesto toga, u tom pogledu je najdalje napredovala Hrvatska, a smatra se da je to lose za ravnotezu snaga u regionu. Niko ne zeli da Srbija opet potone u onu crnu rupu u kojoj je boravila pre pada rezima Slobodana Milosevica.

Izvor IWPR-a iz Brisela takodje izrazava slicna strahovanja, ali primecuje da je aktuelni strah koji postoji u Srbiji - da ce pitanje konacnog statusa Kosova biti kamen spoticanja u pregovorima o ulasku u EU koje je pomenuo Gleni - u potpunosti bez osnova.

Rori O'Saliven deli misljenje Mise Glenija. On tvrdi da Srbija mozda nece biti u mogucnosti da ubere plodove mukotrpane tranzicije tokom protekle dve godine ukoliko ne prestanu politicki sukobi i trvenja. Reforme predstavljaju jednu etapu tranzicije, ali investicije, kako iz inostranstva tako i iz domacih izvora su sledeci neophodan korak.

O'Saliven kaze da je neophodno da politicari "udruze napore", jer ce se "inace obicni ljudi iskljuciti iz citavog procesa posto strahuju od neizvesnosti koju takva buducnost nosi sa sobom".

Nadajmo se da ce shvatiti poruku. U suprotnom ce se obistinili predvidjanja "ptica zloslutnica" koje ce tada zagraktati u jedan glas: "Zar vam nismo rekli?"

Tim Dzuda je autor knjiga "Srbi: Istorija, mit i raspad Jugoslavije" i "Kosovo: Rat i osveta"

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable
Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-srpske-ptice-zloslutnice>